

725-

B13706
188893

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

24150.65

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

Περὶ τὴν τρίτην καὶ ἡμίσειαν ὥραν π. μ. τῆς 24ης λήγοντος μετὰ πολυώδυνον νόσον παρέδωκε τὸ πνεῦμα ὁ ἀείμνηστος καὶ πολύχλαυστος ἡμῶν ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ.

Τὴν κηδεῖαν παρηκολούθησε πλῆθος λαοῦ μέχρι τοῦ βορείου Κοιμητηρίου, ἡγουμένης τῆς φιλαρμονικῆς Μουσικῆς. Τὰς δὲ ταινίας τοῦ φερέτρου ἀνεῖχον οἱ δικηγόροι κ. κ. Α. Γαήτας καὶ Ν. Μινώτος καὶ οἱ ἱατροὶ κ. κ. Ι. Μάργαρης καὶ Α. Πλατυμέσης.

Διάφοροι ἐπὶ τῆς σοροῦ ἐτέθησαν στέφανοι ἐν οἷς καὶ ὁ τοῦ Πολιτικοῦ Συλλόγου «Λομβάρδος» μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς «Τῷ ὑπὲρ τῆς ἐνώσεως ἀγωνισθέντι Γεωργίῳ Βερυκίῳ.»

Ὡς ἱερὸν δὲ φόρον εἰς τὴν μνήμην τοῦ μεταστάντος δημοσιεύομεν τοὺς λόγους τοὺς ἐκφωνηθέντας ὑπὸ τοῦ ἱστοριογράφου κ. Η. Χιώτου καὶ τοῦ δικηγόρου κ. Ν. Μινώτου. Τὴν αὐτὴν δὲ ἡμέραν τῆς κηδείας ὁ ἱστορικὸς κ. Σ. Δε Βιάζης ἐδημοσίευσεν ἐκτενῆ νεκρολογίαν, τὴν ὁποίαν ἀναδημοσιεύομεν.

Πρὸς τοὺς ἀξιοτίμους τούτους φίλους, καὶ πρὸς πάντας τοὺς πεφιλημένους συμπολίτας τοὺς παρασχόντας ἡμῖν δείγματα εἰλικρινοῦς φιλίας ἐπὶ τῇ ἡμετέρᾳ θλιβερᾷ ἀπώλειᾳ, ἐκφράζομεν καὶ δημοσίᾳ τὴν ἀπειρον ἡμῶν εὐγνωμοσύνην.

Ἐν Ζακύνθῳ τῇ 26 Σεπτεμβρίου 1891

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ

Π. ΧΙΩΤΟΥ

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΡΥΚΙΟΥ

ἀποβιώσαντος τῇ 24ῃ Σεπτεμβρίου 1891.

Ὅτε ὁ μέγας πολιτικός τῆς Ἀγγλίας Γλάδστων ἀπεσταλμένος εἰς τὴν Ἰόνιον Πολιτείαν, ἵνα διευθετήσῃ τὰ τῆς Κυβερνήσεως, σὲ ἡρώτα, ὃ ἀγαπητὲ Γεώργιε Βερύκιε, ὡς βουλευτὴν τοῦ Ἰονίου, τί ἤθελες κάμει, ἐὰν ἡ ἔνωσις ἢ ἀπαιτούμενη ὑπὸ τῶν ριζοσπαστῶν μὴ ἐψηφίζετο; ἀπεκρίνεσο ὡς ἐθνόφρων καὶ εἰλικρινὴς πολιτικός καὶ δημοσιογράφος, «Τότε ἀποσύρομαι ἐκ τῆς πολιτικῆς μου ἐνεργείας καὶ ἡσυχάζω μελετῶν τὰ πολιτικὰ συγγράμματα Πλάτωνος καὶ Ἀριστοτέλους, τὰ ὁποῖα εἶναι ἡ λαμπὰς τῆς ἐλευθερίας εἰς ὅλα τὰ ἀρχαῖα καὶ νεώτερα ἔθνη καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν συνταγματικὴν καὶ φιλελεύθερον Ἀγγλίαν.—» Ἀπεκρίνεσο δὲ οὕτω· διότι ἐκ τῶν συγγραμμάτων αὐτῶν ἐμορφώθη ἡ ψυχὴ σου, ἐλαμπρύνθη ἡ διάνοιά σου, ἀνεδείχθη ὁ χαρακτήρ σου ὡς πρόμαχος τῶν δικαίων τῆς ἀνθρωπότητος, ὡς ἐκτιμητὴς ἐμφρονος ἐξασκήσεως καθηκόντων πολίτου ἐνώπιον ἰσότητος, ἐλευθερίας καὶ ἀδελφότητος. Καὶ ταῦτα ἐξήσκησες καὶ ὡς δημοσιογράφος, καὶ ὡς βουλευτὴς ἀντιπρόσωπος, καὶ ὡς Νομάρχης διορισθεὶς παρὰ τῆς Βασιλικῆς κυβερνήσεως, καὶ ὡς δόκιμος συγγραφεὺς, καὶ ὡς κηδεμῶν ὄρφανῶν, καταστημάτων, συλλόγων, πολιτικῶν ἐταιριῶν καὶ φιλολογικῶν ἀγωνισμάτων. Παντοῦ ἐνεδείχθη ἐνθουσιασμός πατριδός, φλογερὰ ἀγάπη ἐθνικὴ, φιλοτιμία καὶ ζῆλος ἐπὶ προαγωγῇ κοινῆς ὠφελείας, συναγωνισμός, ἐκουσιασμός, οὐσίᾳ ἰδιωτικῶν συμφερόντων, ἀμνησικαχία πρὸς ἀντιπρο-

νοῦντας καὶ ἀντιπάλους, καταδίωξις καὶ καταβολὴ ἐχθροῦ τῆς πατρίδος, πολεμίου τῆς ἀνθρωπότητος κακοδούλου δυναστεύοντος πτωχὸν καὶ πένητα. Τὸ πρῶτον σου ἐκδοθὲν φυλλάδιον πολιτικὸν ὁ Μάγος κατὰ τὴν γλυκοφεγγῇ ἐναρξίν τῆς ἐλευθεροτυπίας ἔθεσε τὰ θεμέλια ἐν τῇ νήσῳ μας Ζακύνθου τῆς ἐν δικαίῳ καὶ φιλανθρωπίᾳ διαχειρίσεως καὶ σχέσεως πλουσίου καὶ πένητος, δυνάστου ἀγροδότου καὶ ἀγροτικοῦ παραλήπτου, Ἀριστοκράτου τιτλοφόρου ἀλαζόνοιο καὶ μεσαιωνικοῦ ταπεινοῦ ὑποχειρίου. Σὺ μὲ τὸν Μάγον σου διεφώτισας τὰ ἀληθῆ δικαιώματα πολίτου καὶ πολιτευομένου, ἀρχοντος καὶ ἀρχομένου, Κυβερνήσεως καὶ κυβερνουμένου, ἰσχυροῦ προστάτου Βασιλέως καὶ μικροῦ λαοῦ προστατευομένου. Διὰ ταῦτα αἱ διασπειρόμεναι εἰς τὸ συγγραμμάτιον τοῦ Μάγου φιλάνθρωποι ἰδέαι σου, τὰ ἐλεύθερα φρονήματα, ἡ καταβολὴ κατὰ τῆς δυναστείας, ὁ σπαραγμός κατὰ πάσης τυραννικῆς δυνάμεως καὶ ἐξουσίας κατετάραξαν ἀρχοντας, δυνάστας, ἀδίκους, ἀνθρωποφάγους, πλάνους, δημοκίλους. Ὅλοι ἐξηγέρθησαν κατὰ σοῦ, σὲ ἀφώρισαν ἐκ τῆς μικρᾶς μας κοινωνίας, σοὶ ἀφῆρσαν χαιρετισμὸν, φιλίαν, συγγένειαν.

Μόνος ἀνὴρ πατριώτης ὁ Ἰατρός Δημήτριος Πελεκάσης ἀνέλαβε τὴν υπεράσπισίν σου. Ἡ πόλις Σατὰν ἀνέδειξε τὴν ἀδικὸν καταδρομὴν σου, διέσπασε τὰ δαιμονικὰ βέλη τῶν ἐχθρῶν σου, κατέστρεψε τὰ σατανικὰ ἔργα των. Καὶ μὲ ὅλην τὴν καταδρομὴν αὐτὴν, καὶ μὲ ὅλην τὴν ἀντίθεσιν κατ' αὐτῶν ὁ λαὸς ὡς ριζοσπάστην ἀγωνιζόμενον ὑπὲρ ἐνώσεως καὶ τῶν ἐλευθεριῶν του, ἀπώθησεν τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας καὶ ἀνέδειξε σὲ βουλευτὴν ἀντιπρόσωπον, παρὰστάτην τῶν ἐθνικῶν καὶ κοινοφελῶν αὐτοῦ συμφερόντων.

Ἐν τῇ ἀποστάσει δὲ μόνον ὑπὲρ τῶν δικαίων τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀνέστης, ἀλλὰ καὶ πολλῶν ἄλλων ἐθνῶν ἀγωνιζομένων εἰς ἀπολαύσεις ἐλευθεριῶν, ἐθνικῶν δικαιωμάτων ἰσότητος καὶ ἰσονομίας. Τοῦτο μαρ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΡΖΑΚΗΣ
ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΙΒΑΤΟῦ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

τυροῦσιν ὁ Γαριβάλδης τῆς Ἰταλίας ὁ Κοσούθ τῆς Οὐγγαρίας, ὁ Στρατηγὸς Τοῦρ ἐν Σλαβονίᾳ, ὁ πρίγκιψ Μιλόσχης ἐν Σερβίᾳ· Σὺ Βερύκιε μέλος τῶν κεντρικῶν κομιτάτων ἐν Ζακύνθῳ συνανοοῖσο καὶ συνέπρατιες μεθ' ὅλων τῶν ἀγωνιζομένων ὑπὲρ ἐθνικῆς ἀναπλάσεως, μορφώσεως κοινωνικῆς, στερεώσεως ἰσονομίας.

Καὶ διὰ ταῦτα ἡ πατρίς σου σὲ ἐξετίμησε σὲ ὑπελήφθη. Εἰ δὲ καὶ κατὰ τα τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς σου ἐκλεξες βίον ἀγνόν ἀπλοῦ ἰδιώτου, φιλοσοφοῦντος εἰς τὰς πολυχυμάντους περιστάσεις τῆς ἀνθρωπότητος, ἐσεβάσθη αἰέποτε τὰς ὁδηγίας σου, τὰς δοξασίας σου τὰς πολιτικὰς καὶ ἰδιωτικὰς ἀρετάς σου. Λάβε λοιπὸν τὸν τελευταῖον ἀσπασμὸν υἱοῦ συγγενῶν φίλων οἰκείων καὶ παντὸς συμπολίτου σου ἐκτιμῶντος χρηστότητα συνέσιν καὶ σοφίαν κατὰ Σολομῶντα, καὶ ἐκφωνοῦντος τὸ Αἰωνία σου ἡ μνήμη. Αἰωνία σου ἡ μνήμη.

Λ Ο Γ Ο Σ

ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΒΕΡΥΚΙΟΥ

ΕΝ Τῷ ΝΑῶ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΤΡΙΔΟΣ

τὴν 24 Σεπτεμβρίου 1891

ὑπὸ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΙΝΩΤΟΥ

δικηγόρου.

Ὅταν ὁ μέγας Ἱεροκῆρυξ Βοσσοῦντ ἐκήρυσεν ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὄνειρον, ἐκήρυσσε μιαν μεγάλην φιλοσοφικὴν ἀλήθειαν. Καὶ πράγματι ὁ

λόκληρος ἡ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ὄνειρον — διὰ ἀρκεῖ περισσώτερον ἢ ὀλιγώτερον, καθὼς καὶ τὸ ὄνειρον — εἶναι εὐάρεστος ἢ δυσάρεστος, ὡς τὸ ὄνειρον — εἶναι πλήρης ἀνθῶν ἢ ἀκανθῶν, ὡς τὸ ὄνειρον — εἶναι χαραῖς καὶ γέλοια ἢ δάκρυα καὶ λύπαι, ὡς τὸ ὄνειρον.

Μετὰ τὴν ἀφύπνησιν τί μένει ἀπὸ τοῦ ὁνείρου; — Μένουσιν αἱ ἐντυπώσεις, μένουσιν αἱ εὐάρεστοι ἢ αἱ δυσάρεστοι τῶν ὁνείρων ἐντυπώσεις. Ἄλλὰ μετὰ τὴν παῦσιν τῆς ζωῆς μένουσιν εἰς τὸν ἀποθανόντα αἱ εὐάρεστοι ἢ αἱ δυσάρεστοι ἐντυπώσεις τοῦ ὁνείρου τῆς ζωῆς; — Δὲν εἶμαι ἀρμόδιος οὔτε κἂν νὰ θίξω τὸ μέγα τοῦτο φιλοσοφικὸν πρόβλημα, τὸ ὁποῖον, ἀνέκαθεν τεθὲν ὑπὸ τῆς ἀδυσωπῆτου Σφηγῆτος εἰς πάντα ἐπὶ τῆς ζωῆς φιλοσοφοῦντα, ἔμεινε μέχρι τοῦδε ἄλυτον. Ἀλλὰ ἐὰν δὲν δυνάμεθα νὰ ἀποφανθῶμεν περὶ τῶν ἐξ ὑποκειμένου ἐντυπώσεων, δυνάμεθα ἀσφαλῶς νὰ εἰπώμεν ὅτι αἱ ἐντυπώσεις τοῦ ὁνείρου τῆς ζωῆς τοῦ ἀποθανόντος, ἐφ' ὅσον αὗται ἐξωτερικεύθησαν, μένουσιν εἰς τοὺς συγγενεῖς, τοὺς φίλους καὶ τοὺς συμπολίτας τοῦ ἀποθανόντος καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Καὶ ταύτας τὰς ἐξ ἀντικειμένου ἐντυπώσεις τοῦ ὁνείρου τῆς ζωῆς τοῦ Γεωργίου Βερυκίου διατηροῦσι ζωηρὰς οἱ συγγενεῖς του, οἱ φίλοι του, καὶ οἱ συμπολίται του, οἵτινες συνοφίζουσιν αὐτάς εἰς ταύτας τὰς ὀλίγας λέξεις, Ὁ Γεώργιος Βερύκιος εἶχε νὰ ἀγαθὴν ψυχὴν καὶ ὠραίαν ψυχὴν, τοῦ ἀποθανόντος ἐξεταζομένου καὶ εἰς τοὺς τρεῖς συγκεντρικοὺς κύκλους τῆς δράσεως παντὸς ἀνθρώπου, τοῦτέστιν ὡς οἰκογενειάρχου, ὡς φίλου, ὡς πατριώτου, ἐν τῷ μέσῳ μυρίων ὀδύνων, μυρίων πικριῶν καὶ μυρίων σκληρῶν δοκιμασιῶν δι' ὧν ἦτο μεστὸν ὁλόκληρον τὸ ὄνειρον τῆς ζωῆς αὐτοῦ.

Ὁ Γεώργιος Βερύκιος ὡς οἰκογενειάρχης ἐζησεν ὡς φιλόσοφος, ὡς πατὴρ φιλόστοργος, ὡς ἀγαθὸς συγγενὴς, ὡς πατὴρ ἐδοκίμασεν, ἀνεπανορθώτους λύπας θάψας τὰ τέκνα του, διὰ τὴν ἀνωτέ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΝ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ραν ἐκπαίδευσιν τῶν ὁποίων τοσοῦτον ἐμόχθησεν.
—Ὡς φίλος ὑπῆρξεν εἰλικρινῆς καὶ προσέφε-
ρε πάντοτε τὴν σμύρναν καὶ τὸν λίθον ἐπὶ τοῦ
ιεροῦ βωμοῦ τῆς φιλίας ἀνευ ὑστεροβουλίας. —Ὡς
πατριώτης ὑπῆρξε παιδιόθεν ἐνθουσιώδης τῆς ἐλευ-
θερίας ὑμνωδὸς καὶ θιασώτης· ὅταν δὲ ἀκόμη ἡ ἱ-
δέα τῆς ἐθνικότητος ἦτο κεκαλυμένη ὑπὸ τὰ βί-
βλια τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, οὗτος ἦτον ἐκ τῶν
ὀλίγων προνομιούχων τῆς ἀπελθούσης γενεᾶς οἵτι-
νες ἐσκέπτοντο καὶ ἐνήργουν, ἐν τῷ μέσῳ μυρίων
κινδύνων, καταδιώξεων καὶ θυσιῶν, ὑπὲρ τῶν ἐθνι-
κῶν ἰδεῶν. Λάτρης τῶν ἐλληνικῶν γραμμάτων, ἐκ-
θρέψας τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του μὲ τὰ μεγά-
λα ἐκεῖνα διδάγματα τῶν ἐλλήνων συγγραφέων, δὲν
ἠδύνατο νὰ ᾔηται εἰμὴ ἐνθουσιώδης μύστης τῆς ἐ-
λευθερίας, ἥτις ὡς ἅγιον ἄρωμα ἀποπνέει ἐκ τῶν
ἀθανάτων ἔργων τῶν μεγάλων προγόνων μας. Μό-
λις ὅθεν ὁ μέγας σάλος τοῦ 1848 ἔφερε τὸν ἀν-
τίκτυπόν του καὶ εἰς τὸ μικρὸν ὑποτελὲς κρατῆδιον
τῆς ἐπτανήσου καὶ ἡ ἐλευθερία τοῦ τύπου παρεχω-
ρήθη ὑπὸ τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας, πρῶτος ἐν
Ζακύνθῳ ὁ Γεώργιος Βερύκιος ἐδράζε τὸν κάλαμον
καὶ διὰ νευρώδους δημοτικῆς γλώσσης ἐπάταξε
τὸν ἰσχύοντα τότε δεσποτισμὸν καὶ διεξεδίκησε τὰ δι-
καιώματα τοῦ λαοῦ. Ἡ ἀπαρχὴ αὕτη τοῦ σταδίου
του τὸν ἔρριψεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν πολιτικὸν
σάλον τὸν σαλεύσαντα τὴν Ἐπτανήσον ἀπὸ τοῦ ἔ-
τους 1849 μέχρι τῆς ἐνώσεως καὶ διεδραμάτισε
σπουδαῖον μέρος καὶ ὡς ἐφημεριδογράφος, καὶ ὡς
βουλευτὴς καὶ ὡς πολιτευόμενος ἐν γένει, ἐργασθεὶς
πάντοτε εἰλικρινῶς, ἀφιλοκερδῶς καὶ ἀνευ ὑστερο-
βουλίας. Ἐδρεψεν ἐκ τοῦ πολιτικοῦ σταδίου του οὐ-
χὶ τιμὰς δόξας καὶ πλούτη, ὡς οἱ πολλοὶ, ἀλλὰ
καταδρομὰς καὶ θυσίας—ἐθεώρησε πάντοτε τὸ πο-
λιτικὸν στάδιον οὐχὶ ὡς μέσον βιοποριστικόν, ἀλλὰ
ὡς σταυρὸν καὶ μαρτύριον—Εἰσῆλθε πένθος καὶ ἀ-
πῆλθε πένεσρος.

Ἐξῆσεν ἐβδομήκοντα δύο ἔτη ἀπλοῦς, ταπει-

νὸς καὶ ἀπέρिटτος καὶ ἀπέρχεται ὡς ἀπλοῦς ἐρα-
τιώτης, καὶ τοι ὑπερεμάχησεν εἰς τὰς πρώτας τάξεις
ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς πατρίδος του καὶ καθὼς
λέγει ὁ μέγας συμπολίτης μας Φώσκολος, θὰ πα-
ρασταθῇ *dinanzi al padre degli uomini colle ma-
ni pure di sangue e puro di delitti il suo cuore.*

Εἰλικρινῇ φίλε καὶ ἀφιλοκερδῇ πατριώτα

Γεώργιε Βερύκιε,

Χαῖρε.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑ ΥΠΟ Σ. ΔΕ ΒΙΑΖΗ.

Ἐν γενεᾷ αὐτοῦ ἐδοξάσθη καὶ ἡ
δόξα αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται.

(Σοφ. Σιραχ. μδ'. 8, 13.)

ΚΑΙ ἔττερον ἐκ τῶν ὀλιγίστων λειψάνων τῆς μεγαθύμου ἐ-
πτανησιακῆς γενεᾶς, ἥς τὸ ἰδεῶδες ἦτο ἡ ἐθνικὴ τῆς Ἐ-
πτανήσου ἀποκατάστασις καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις πάντων
τῶν ὑπὸ τὸ δούλιον ἡμᾶρ στεναζόντων ἀδελφῶν, ὁ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ἡρέμα κατέλυσε τὸν βίον, μετὰ νόστον, ἥτις κατεπόνησε τὸ θνη-
τὸν αὐτοῦ σαρκίον· ἡρέμα, καθότι, ὁδύνην θανάτου δὲν πά-
σχουσιν οἱ εὐσυνειδήτως ἐκπληρώσαντες τὸ καθήκον τοῦ πο-
λίτου ἐπὶ τῆς κελαινῆς καὶ ἀκαυθόδους ἀκτῆς, ἣν κα-
λοῦμεν βίον. Ἡ ἀπώλεια τοιούτων καλοκάγαθων ἀνδρῶν,
ναὶ μὲν δὲν ἀναγκάζει φορὰν δακρύων ν' ἀποχέωμεν, κα-
τὰ τὸν Παύλινον εἰπόντα ἀεὶ τοῖς ἀποθνήσκουσι μὴ λυ-
ποῦ, ἀναγκαῖον γὰρ, ἀλλὰ ἐπὶ τοῖς αἰσχυρῶς τελευτῶσιν, οὕ-
τως ἀεὶ ποτε ἡ ἀπώλεια αὐτῶν δύσσηχον καὶ ἀπαίσιον εἶ-
νε ἄγγελμα, ὅπερ εἰς πένθος κατεβυθίζει τὴν εὐφροναῦσαν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

κοινωνίαν, ἥτις, μετ' ἄλλου, παρατηρεῖ τὰς προσωπικότητας, ἐφ' αἷς σεμνύνεται ἡ πατρις, μίαν μετὰ τὴν ἄλλην νὰ ἐκλείψωσιν.

Ὁ μεταστάς ὡς ριζοσπάστης, δημοσιογράφος, βουλευτής, ρήτωρ, νομάρχης, λόγιος, διὰ λόγων καλῶν ἐνεκωμιάζετο καὶ, κατὰ τὰ τελευταῖα πρὸ πάντων ἐτῶν τῆς Ἀγγλικῆς Προστασίας, ἦτο δημοφιλέστατος. Προϊόντος δὲ τοῦ χρόνου, ἂν ἔπαυσε νὰ εἶνε ἐπὶ τῶν χειλέων τῶν πλείστων, ἦτο ὅμως ἐν τῇ καρδίᾳ ἐρριζωμένος σχεδὸν πάντων. Ἀποδείξεις δὲ εἶνε ὅτι ἅμα σήμερον τοῦ ἀλγίστου ἀγγέλλματος ἐξαπίνης διαδοθέντος ἀνὰ τὴν πόλιν, γίνονται παντοῖαι συζητήσεις, ἐνθυμίζονται ἡμέραι παλαιαὶ καὶ πάντες συμφωνοῦσιν ὅτι διέπρεψεν ὡς ἀκριφνῆς πατριώτης, ὡς κοινὴ ἦτο καὶ ἡ γνώμη αἰείποτε φιλοστόργου πατρὸς καὶ πολυτίμου φίλου. Τοὺς ἄλλους τοῦ οὐ μόνον οἱ σύγχρονοι αὐτοῦ στεντορία τῇ φωνῇ κηρύττουσιν, ὕμνουσι καὶ γεραίνουσιν, ἀλλὰ καὶ τὰ χρονικά τοῦ Ἰονίου Κράτους παρελθόντων ἤδη αὐτῷ ἐντιμὸν θέσιν μεταξὺ τῶν ἐνθέρμων ριζοσπαστῶν καὶ ἡ ἱστορία τῆς Ἑπτανήσου—ἅμα γραφῇ—δὲν θὰ τῷ διαφιλονικήσῃ τὴν τιμιότητα, τὴν αὐταπαρνησίαν, τὸν ζῆλον καὶ τὴν φιλοπατρίαν.

Ἡ ἡμέρα τῆς γεννήσεως αὐτοῦ εἶνε ἄγνωστος. Ὁ ἐφημέριος ἐσημείωσε μόνον ὅτι ἐβάπτισεν αὐτὸν τῇ 3 Φεβρουαρίου τοῦ ἔτους 1819, μηνῶν πέντε. Ὡστε ἐγεννήθη μηνὶ Ὀκτωβρίου τοῦ ἔτους 1818. Ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Ἰωάννης ἡ δὲ μήτηρ Στυλιανὴ Ἀννα, τοῦ οἴκου τῶν κομήτων Βαλοάμου. Πατὴρς ἔτυχε πολυτίμου, μέλος τῆς φιλικῆς ἐταιρίας, ὅστις καὶ ὑπὲρ τοῦ ἱεροῦ ἀγῶνος προσήνεγκε ποσά. Ἐτι δὲ ἡξιώθη θεῖου γενναίου τοῦ Μιχαὴλ Βερύκιου κατὰ τοῦ 1821 ἀγωνισαμένου καὶ ἐν Πελοποννήσῳ πληγωθέντος. Ἀλλὰ καὶ ἄλλου πατρὸς ἔτυχεν ἐν τῇ οἰκίᾳ, τοῦ γεραροῦ Ἀνθίμου Ἀργυροπούλου τῶν φιλικῶν ἐφημερίου καὶ τῆς σταυροπηγιακῆς μονῆς Ἑσταυρωμένου ἡγουμένου, οὗ ἡ πάτριος καὶ εὐαγγελικὴ φωνὴ ἔναυλος εἰς τὰ ὧτα, αἰείποτε ἤχει.

Δεξιὰς τυχὼν φύσεως, ἀλλ' ἐκπαίδευσίς οὐχὶ ἐπιμελοῦς καὶ τακτικῆς, εὐτυχῶς ἐξείρετο, δὲ αὐτῷ παράδειγμα προστητάμενος τοὺς ἀνωθεν καὶ τοὺς διδασκάλους Κ. Φιλητᾶν καὶ δυτικὸν ἱερέα Γεραλδίνην καὶ πάντας τοὺς ἀποτελέσαντας τότε ἐνταῦθα τὴν ἐθνικὴν ἐστίαν, ἣν ὁ πατὴρ αὐτοῦ εὐλαβῶς ἐφιλοξένει ἐν τῇ οἰκίᾳ καὶ οἱ τίνες

ἐξ ἀπάλων δυνάμεων ἐθέρμινοντὴν καρδίαν τοῦ. Οὐδενὸς πανεπιστημίου διδάκτωρ ἦτο, οὐδενὸς ἀπολυτηρίου κάτοχος. Οὐχ ἦτον κατεῖχε τὴν ἀρχαίαν ἐλληνικὴν καὶ εὐχερῶς ἀνεγίνωσκε τοὺς συγγραφεῖς καὶ ἔγραφεν αὐτὴν. Τὴν γαλλικὴν καὶ ἰταλικὴν ἀρίστα ἐμελέτησε. Δὲν ἦτο ἄμοιρος τῆς ἱστορίας τῶν γραμματολογιῶν, ἐγκρατὴς τῆς ἱστορίας πάντων τῶν ἐθνῶν, πεπεισμένος ὅτι ἡ ἱστορία εἶνε πράγματι *magistra vitae*· ἔτι δὲ ἐμπειρὸς τῆς τέχνης τοῦ εὖ λέγειν. Ὁ Βερύκιος ἔχων αἰσθήματα γενναῖα, καρδίαν πάλλουσαν ὑπὲρ τῆς πατρίδος, ὣν ἰδεολόγος οὐχὶ τυχαῖος, ἡσπασθὴ τὰς ἀρχὰς τοῦ ριζοσπαστικοῦ κόμματος, ὅπερ ἡ ἀδελφὴ Κεφαλληνία θαρραλέως ἐκήρυξε, κόμμα ἔχον ὡς ἰδεώδες οὐ μόνον τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν τῆς Ἑπτανήσου, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν δούλων ἀδελφῶν στεναζόντων ὑπὸ τὴν τουρκικὴν τυραννίαν καὶ τὴν ἀνέγερσιν δημοκρατικῆς πολιτείας κατὰ τὰ ἐπίσημα αὐτοῦ ὄργανα, τοῦ Φιλελευθέρου τοῦ ἐπιζώντος κ. Ζερβοῦ καὶ τῆς Ἀναγεννήσεως Μομφερράτου.

Δὲν ἐπρόκειτο περὶ ἀπελευθερώσεως τῆς Ἑπτανήσου, ἀλλὰ περὶ ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. Ἡ Ἑπτανήσος ἦτο ἐλευθέρη, εὐδαίμων, πλουσία. Ὁ νόμος ἡ τάξις, ἡ ἀσφάλεια δὲν ἦσαν ἀπλὰι λέξεις. Χάριν τοῦ ἱεροῦ ἰδεώδους τῆς Πατρίδος ἀπερρίφθησαν καὶ αὐταὶ αἱ ἀδραὶ προσφοραὶ καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις. Αἱ διάνοιαι τῶν σοφῶν μεταρρυθμιστῶν δὲν ἴσχυσαν ἐπὶ ταῖς καρδίαις ἐκείνων, αἵτινες ὠνευροπόλουν τὴν Ἑνωσιν.

Τῷ 1848, τῇ ἐνεργείᾳ τῶν μεταρρυθμιστῶν, καθιερωθείσης τῆς ἐλευθεροτυπίας, ὁ Βερύκιος, ἐπεδόθη εἰς τὸ δημόσιον γραφικὸν στάδιον. Ἐδημοσίευσεν τὸν *Μάγον* ἢ *ὀλίγα τινὰ περὶ τύπου* τῷ ἰδίῳ ἔτει, τύποις Ῥοσολύμου. Εἶνε ἔργον πολιτικόν, ὅστις προσεπάθει ν' ἀποκτήσῃ παρὰ τοῖς χωρικοῖς δημοτικότητα, οὐχὶ ἔργον σοβαρόν. Ἡ ἐμφάνησίς του διετάραξε πολλούς. Συνελήφθη ὁ συγγραφεὺς, ἀποστέλλεται εἰς τὸν ἀνακριτὴν, ὅστις εὖ ποιῶν τὸν ἀπέλυσε διὸ καὶ ἡ ἀγγλικὴ Πολιτικὴ ἀπεδοκίμασε τὸ ἀστυνομικὸν κίνημα. Τῷ 1849 ἐφάνη ὁ *Σπινθὴρ*, οὗ ὁ ποιητὴς Γ. Λαγοῦδάρης, ὁ ἐπιζὼν δικηγόρος κ. Νικόλαος Μινώτης ἦσαν συντάκται καὶ εἰς τὴν σύνταξιν προσεκληθῆ καὶ ὁ Βερύκιος. Ὁ *Σπινθὴρ* ἐκήρυττεν εἰλικρινῇ φιλοπατρίαν. Μετ' οὗ πολὺ τῷ 1851 προβαίνει ὁ *Ρήγας*, οὗ συντάκται ἡ γ-

γέλθησαν ὁ Καλλίνικος, ὁ Ἰωαννόπουλος καὶ ὁ ἐπιζῶν κ. Π. Ταβουλάρης. Μετὰ τὸ πρῶτον φύλλον ἐγένετο καὶ ὁ Βερύκιος συνεργάτης.

Προσπάθειαι ἐγένοντο πρὸς ἐκρίζωσιν ἐκ τῶν καρδιῶν τῆς ἐθνικῆς ἰδέας καὶ πρὸς ἐπιτυχίαν τοῦ σκοποῦ τούτου ἡ δεσπόζουσα πολιτικὴ ἐβλινεν εἰς βίαια μέσα. Ὁ Καπελῆτος προσεπάθει εἰς μάτην νὰ προτείνῃ τὴν ἔνωση εἰς τὴν Θ'. Βουλὴν. Ἡ ριζοσπαστικὴ ἐφημεριδογραφία τῆς Κεφαλληνίας διὰ τῆς ἐξορίας τοῦ Ζερβοῦ καὶ Μομφεράτου ἔπαυσεν. Ὁ Ρήγας μετὰ θάρρους ἀνταξίου τοῦ ἁγίου ὀνόματος ὅπερ ἔφερεν, ὕψωσε φωνήν. Ὁ Βερύκιος ἔγραψε τὸ κεραυνοβόλον ἄρθρον "Ὁ Βανδαλισμὸς τοῦ Κ. Οὐάρδου", ὅπερ ἀνετυπώθη καὶ εἰς πλαίσιον ἐτέθη. Ὁ διωγμὸς ἤρξατο καὶ ἐνταῦθα. Ἐξωρίσθησαν ὁ Καλλίνικος, ὁ Λισγαράς, ὁ Φ. Δομενεῖνης, ὁ Βούρτζης ἐκ Καλλιπιδου. Ἀξιοπίστος μοι εἶπεν, ὅτι ὁ Οὐάρδος ἔλεγε ἀδὲν ἐξωρίζω τὸν Ν. Δομενεγίνην καὶ τὸν Γ. Βερύκιον διότι ἐπιζητοῦσι πάσῃ θυσίᾳ οἱ δοξομανεῖς τὴν δόξαν, ἀλλ' ἐγὼ δὲν δίδω αὐτὴν εἰς αὐτούς. Ἡ ἀστυνομία ἀπηγόρευσε τὴν ἐκτύπωσιν ριζοσπαστικοῦ δημοσιεύματος.

Κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς Ι. Βουλῆς ἡ πολιτικὴ ἐπιτυχία διὰ τῆς βίας ἐν Κεφαλληνίᾳ, ἀλλ' ἐν Ζακύνθῳ ἀναδεικνύονται οἱ πλεῖστοι ριζοσπασταὶ βουλευταί, ἐν οἷς καὶ ὁ Βερύκιος. Κατὰ τὰς ἐκλογὰς τῆς ΙΑ. Βουλῆς ἐκ τῶν ριζοσπαστῶν ἐπέτυχον ἐνταῦθα μόνον ὁ Λομβάρδος καὶ ὁ Μπαχώμης. Ὁ Βερύκιος τότε μετέβη εἰς Ἀθήνας ἵνα μετὰ τοῦ Χαντζερῆ ἐκδώσῃ ἐφημερίδα, ἀλλ' ἐπιστρέψας εἰς Ζάκυνθον εἰς τὸ κενὸν τοῦ Μεσσαλά, ἐξελέγη βουλευτής. Ἐπίσης δ' ἐπέτυχε βουλευτῆς τῆς ΙΒ. Βουλῆς. Καὶ εἰς τὰς τρεῖς περιόδους ὁ Βερύκιος διέπρεψεν εἰς τὸ Κοινοβούλιον καὶ διὰ τῆς εὐγλωττίας του συνηγόρευσεν ὑπὲρ τοῦ τόπου καὶ ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἀποκταστάσεως πολλὰ ἔπραξεν ὥς καὶ τὰ πρακτικὰ ἀποδεικνύουσι. Καὶ ἐκτὸς τοῦ βουλευτηρίου ὑπὲρ τῆς ἰερᾶς ἰδέας εἰργάζετο καὶ ἐντὸς αὐτῆς ἐκείνης τῆς Βουλῆς ἰδιαιτέρως προσεπάθει νὰ πείσῃ νὰ δώσῃ ἐν σιγῇ γνώμας. Ἐλαβε τὸν λόγον ὑπὲρ τῆς ἀπολευθερώσεως τῶν ἐξορίστων καὶ ὅταν ἦλθεν ἐν τῇ Γ. Βουλῇ τὸ ζήτημα τῶν μεταρρυθμίσεων δι' ὧν ἡ Προστασία ἐχορήγει μὲν πλεονεκτήματα, ἀλλ' ἐσκόπει τὴν καθιέρωσιν περισταλτικῶν θεσμῶν, παρσιδάγουσα ἅμα δὲ καὶ ἐν τῷ ποινικῷ νόμῳ ἄρθρον, δι' οὗ

οἱ γράφοντες καὶ οἱ ἐνεργοῦντες ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως νὰ τιμωρῶνται ὡς στασιασταί. Μόλις ἤρξατο ἡ συζήτησις ἀνεχώρησεν ὁ Βερύκιος διαμαρτυρόμενος καὶ ἡκολούθησαν αὐτὸν οἱ ἄλλοι ριζοσπασταί. Ἐμεινον δὲ οἱ ἀντιπολιτευόμενοι τούτων, συζητοῦντες ὅπως βελτιώσωσι τὰ νομοσχέδια. Μετὰ προσπαθείας ὅπως πείσωσι τὸν Βερύκιον εἰς τὰς συνεδριάσεις νὰ παρευρεθῇ, καὶ τῶν ριζοσπαστῶν αὐτῶν εἰς τὸ μέτρον τοῦ δυσταζόντων, παραβάντος τοῦ Αὐγ. Καποδιστρίου τοῦ πείσαντος τὸν κυβερνητικὸν Γαλληνᾶν νὰ προστεθῇ εἰς τὴν ἀντιπολίτευσιν, ἐσκέφθη νὰ μεταβῇ εἰς τὴν Βουλὴν βέβαιος ὢν περὶ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ σκοποῦ του. Μετ' αὐτοῦ προσήλθον πάντες οἱ περὶ αὐτὸν καὶ αἱ μεταρρυθμίσεις μετεψηφίσθησαν διὰ ψήφων 20 κατὰ 19.

Κατὰ τὸ 1861 ὁ Λομβάρδος εὐρισκόμενος ἐν Κερκύρᾳ καὶ λαβὼν ἐπιστολὰς μεστὰς ἀπαισιοδοξίας ὡς πρὸς τὸν ριζοσπαστισμὸν, ἐσκέπτετο, ὁ ἐνθερμος ριζοσπάτης τί πρὸς θεραπείαν. Μεταξὺ παντοίων γνωμῶν, ὁ Βερύκιος ἔφερε γνώμην ὅπως ἡ Βουλὴ ἀποταθῇ πρὸς τοὺς ἰσχυροὺς τῆς ἡμέρας καὶ τοὺς φιλανθρώπους. Ἡ ἰδέα ἐγένετο δεκτὴ καὶ ὁ Βερύκιος συνέταξε τὸ σχέδιον ὅπερ εἰς τὸν Λομβάρδον ἤρесе καὶ μάλιστα ἔκαμε μικρὰν προσθαφαίρεσιν ἰδίᾳ χειρὶ. Ἀντιγραφέντος καὶ ὑπογραφέντος ὑπὸ Λομβάρδου, Βερυκίου καὶ Παναρέτου, ὁ Λομβάρδος παρουσίασεν εἰς τὴν Βουλὴν. Τὸ πολύτιμον αὐτόγραφον σχέδιον ὁ Βερύκιος ἐδώρησατο τῇ Δημοτικῇ Φωσκολιανῇ Βιβλιοθήκῃ.

Ὁ Βερύκιος εἶχε σταθερὰν πεποίθησιν ὅτι ἡ Ἐνωσις δὲν ἦτο ὄνειρον καὶ περὶ τούτου προσεπάθει νὰ πείσῃ καὶ τὸν Γλάδστωνα. Μάλιστα μετὰ συζήτησιν ἐρωτηθεὶς ὁ Ἕλλην παρὰ τοῦ Βρεταννοῦ — Τί θὰ κάμετε ἂν ἤθελε ἀποτύχη ἡ Ἐνωσις; ἀπήντησεν — Ἀναγινώσκω τὸν Πλάτωνα.

Ὁ Σασέλλας, ἐν ὀνόματι τῶν Ἰταλῶν διδὼν εἰς τὸν Βερύκιον τὴν φροντίδα νὰ ἰδρῶσιν τὸ κομιτάτο ὅπερ δὲν τῷ ἐφάνη πρέπον καθὰ εἶχεν τὴν ἰδέαν ὅτι ὁ ριζοσπαστισμὸς δὲν ἔπρεπε νὰ ἀναμιχθῇ, φοβούμενος μήπως ἀντὶ νὰ ὠφελήσῃ ἐπιφέρῃ ζημίαν. Μετὰ καὶ ἄλλας ἀποπειράς τέλος τὰ κομιτάτα ἐγένοντο καὶ ὁ Βερύκιος θεδαίως ὑπῆρξε μέλος δραστήριον.

Ἐπὶ ταύτῃ πολλὰκις προσεπάθει νὰ δώσῃ αὐτῷ ἑ-
ΛΗΜΟΣΙΑΝΟΝ Εἰς τὴν ἀρχὴν αὐτὸς οὐδέποτε ἠθέλησε διὰ νὰ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς ἐργασίας.

Ο Βερύκιος τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον, ἂν καὶ βουλευτικῆς, δὲν παρημέλησε ἀλλ' ἐξηκολούθει γράφων, ἀποστέλλων ἄρθρα εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ συνεργαζόμενος εἰς τὸν *Ρήγαν*. Ὁ Λομβάρδος ἀπὸ τοῦ Μαΐου 1858 ἦτο ὁ συντάκτης τῆς *Φωνῆς* τοῦ Ἰονίου, ἥτις καὶ γαλλιστί ἐδημοσίευσεν ἄρθρα γεγραμμένα ὑπὸ τοῦ κ. Πέτρου Μελησσινοῦ. Ἀπὸ τῆς 8 Ὀκτωβρίου τοῦ 1859 αἱ δύο ἐφημερίδες ἠνώθησαν ὑπὸ τὸ ὄνομα *Φωνὴ τοῦ Ἰονίου καὶ Ρήγας* καὶ ὡς συντάκται ὑπεγράφησαν οἱ τρεῖς ριζοσπάσται μὲ τὴν ἐξῆς σειράν: Α. Καλλίνικος, Γ. Βερύκιος, καὶ Κ. Λομβάρδος. Ἡ ἐφημερίς αὕτη ἐξεδίδετο μέχρι τοῦ 1864 ἀλλὰ οὐχὶ ἀδελφομένη, καθότι ὁ Βερύκιος ἠναγκάσθη δυστυχῶς μετὰ τινα ἔτη τῆς συγχωνεύσεως τῶν δύο ἐφημερίδων νὰ δημοσιεύσῃ μόνος του τὸν *Ρήγαν* *Φεραῖον* οὗ πολὺν ὅμως δὲν εἶδον τὸ φῶς. Προσέτι ἐδημοσίευσεν ὁ Βερύκιος καὶ πολιτικὰ φυλλάδια.

Ὅτι ἐν τῷ φυσικῷ κόσμῳ ὁ ἀτμοσφαιρικός ἀήρ, τοῦτο, ἐν τῇ συνεργασίᾳ μεγάλων ἰδίως ἐπιχειρήσεων, ἡ ὁμόνοια. Ἡ ἀληθινὴ ὁμόνοια κατορθοῖ πολλὰ. Συντελεῖ εἰς τὴν πραγματικὴν ἀδελφότητα, λέξιν, ἥς μεγάλη ἐγένετο χρῆσις καὶ κατάχρησις ἀλλὰ τῆς πραγματικῆς ὠφελείας τοῦ ἀγλαοῦ καρποῦ τῆς, σπανίως, ἢ μὴ εἴπω ποτὲ, δρέπονται, διότι ἐνίστηε χάριν τῶν ἰδίων συμφερόντων θυσιάζεται τὸ πᾶν. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐργαζόμενος ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως ἰδεώδους, ἰδεώδους ἱεροῦ, δέον τὰ πάντα κατὰ μέρος νὰ θέσῃ. Δὲν πρόκειται μόνον ὑπὲρ τῆς πραγματοποιήσεως τῆς ιδέας· ἀλλὰ καὶ περὶ τῆς εὐημερίας τοῦ λαοῦ, ὑπὲρ οὗ ἡ πάλιν γίνεται. Μεταξὺ τῶν ριζοσπαστῶν ἡ ἀπειτουμένη σύμπνοια καὶ ὁμόνοια δὲν διεισπύηθη μέχρι τῆς ἡμέρας, καθ' ἣν ὑψώθη ἐπὶ τῶν ἐπάλξεων ἡ ἀγία ἐλληνικὴ σημαία· ἤρξαντο αἱ διχόνοιαί, τέλος ἡ διαίρεσις. Ὁ Λομβάρδος ὑψωσε τὴν σημαίαν τῆς ἐνώσεως καὶ μόνης τῆς ἐνώσεως μετὰ τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, μὴ τῶν οὕτω πάσας τὰς ἀρχὰς τοῦ κεφαλληνιακοῦ ριζοσπαστισμοῦ. Ἡ διχόνοια ἂν καὶ δὲν ἔφερε κώλυμα εἰς τὴν *Ἐνωσιν* ἐβλάψεν ὅμως τὰ ἐπτανήσιακὰ συμφέροντα οὐχὶ ὀλίγον. Οἱ συνεργάται, οἱ συνάδελφοι γίνονται ἐχθροί, ἐνῶ τὰ στήθη αὐτῶν ἐπαλλοῦν διὰ τὸ αὐτὸ ἐκείνων ἰδεώδες, καὶ πάντων ἡ ὀνειροπόλησις ἦτο τὸ μεγαλεῖον τῆς Ἑλλάδος.

Ὁ Βερύκιος, ὁ τοσοῦτον ἐργασθεὶς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἡ-

μῶν ἀποκαταστάσει, δὲν ἔλαβε τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ὑπογράψῃ τὴν *Ἐνωσιν*, διό, ὁ ἐθνικός ἡμῶν ποιητὴς Βαλαωρίτης, ἐν τῇ δεκάτῃ τρίτῃ Βουλῇ ἀγορεύων εἶπε «...τὰ ὑπρακτικά τῆς τελευταίας συνεδριάσεως τῆς Α' συνόδου» τῆς 1Β. Ἰβουλῆς φέρουσιν ὡς ἀνεκτίμητον κορωνίδα τὸ προφητικὸν ῥῆμα τοῦ ἀντιπροσώπου Ζακύνθου Βερυκίου: *Ἡ Ἐνωσις θὰ γείρῃ, τὸ εἶπει ὁ Θεὸς καὶ θὰ γείρῃ.*—Ἡ Ἐνωσις ἔγινε, ἡ προφητεία ἐπληρώθη καὶ ὅμως τὸ ὄνομα τοῦ προφήτου δὲν ἀριθμεῖται μετὰ τῶν ὑπογραψάντων τὸ ψήφισμα τῆς 23 Σεπτεμβρίου...

Ὁ Βερύκιος φυσικῶς τῷ λόγῳ ἐλυπήθη. Καὶ παντοῖα ἄλλα γεγονότα ἠνάγκασαν αὐτὸν τοῦ πολιτικοῦ βίου νὰ ἀποσυρθῇ καὶ κατέγεινεν εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τοῦ Ἰονίου Κράτους, ἐν ἀρχαῖζούσῃ φωνῇ, ἣν τῷ 1870 ἐξέδωκεν ἐν Κεφαλληνίᾳ ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἀπομνημονεύματα περὶ τῆς πρώτης Ἰονίου Πολιτείας* κυρίως δὲ περὶ τοῦ ἐν ταύτῃ επικρατήσαντος ριζοσπαστικοῦ φρονήματος, ἔργον πολύτιμον, καθότι, ὡς λαβὼν μέρος εἰς τὰ πλεῖστα τῶν ἱστορουμένων, εἶνε ὁδηγὸς ὅπως οὖν εἰς τὸν θέλοντα νὰ μελετήσῃ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀγγλικῆς Προστασίας.

Ὁ Ἐπαμεινώνδας Δελιγεώργης τὸν διώρισε νομάρχην Κεφαλληνίας δις ἐνθα κατὰ τὸν Μομφερράτον ἐφέλκυσε τὸν γενικὸν ἔπαινον καὶ σεβασμὸν καὶ ἀφῆκε κατὰ πολλὰ εὐχαρίστους εἰς τὸν τόπον ἐντυπώσεις.

Τὸ 1880 ἐπεδόθη ἐκ νέου εἰς τὴν ἐφημεριδογραφίαν γενόμενος συνεργάτης τῶν *Ἐλευθέρων*, ὄργανον τοῦ ὁμάνυμου συλλόγου, ὅστις ὀλίγην ζωὴν ἔλαβεν ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ ἱδρυτοῦ, οὕτως εἶπεῖν, αὐτοῦ.

Ὁ Βερύκιος ἦτο εἰς ἀλληλογραφίαν μεθ' ὅλων τῶν ριζοσπαστῶν, ἀλλ' ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἀλληλογραφία οὐχὶ ἀπασα διεσώθη. Ἐκ τῶν περισσωθείδων ἐπιστολῶν τῶν ἐχουσῶν ἀξίαν ἐδώρησεν εἰς τὴν Δημοτικὴν Φωσκολιανὴν Βιβλιοθήκην τινὰς, ἅς, ἐκ τῶς μιᾶς, ἐδημοσίευσεν τῷ 1889 ὑπὸ τὸν τίτλον *Ἐγγράφα ἀναφερόμενα εἰς τὸν ριζοσπαστισμὸν*.

Ἀπὸ πολλοῦ κατεγίνετο εἰς τὴν συγγραφὴν κοινωνικοπολιτικοῦ συγγράμματος ἐν εἵδει διαλόγου, πραγματευόμενος ἰδίως περὶ τῶν πολιτευομένων τῶν ἡμερῶν αὐτοῦ τὸ δὲν ἔπαινον ἔπαινον καὶ εἰς τὴν συγγραφὴν πραγματείας περὶ τοῦ ἐπὶ τῷ ἔθνει οὕτως ὡς ὁ Φώσκολος εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς

ΙΑΚΩΒΟΣ ΒΕΡΥΚΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

Ὁ Βερύκιος ἔτυχεν ἀνωμάλου καὶ ποικίλης παιδείσεως. Ὡς ὁ βίος του ὑπῆρξε καὶ ἡ μόρφωσις αὐτοῦ. Τέκνον παντοίων περιστάσεων καὶ περιπετειῶν, καθότι τὴν ἰδίω-τροπον τύχην ἔσχε πολὺ ἀντίπαλον. Εἶνε ὁμως λαμπρὸν παράδειγμα, διότι διὰ τῆς μελέτης, ἐγένετο ἐγκυκλοπαιδικὸς καὶ καλῶς ἐγνώριζε τὰς γλώσσας ἃς ἐμελέτησε σχεδὸν μόνος του. Ἦτο ὅλως ζωῇ, καρδία, αἰσθημα, θεωρία· δὲν εἶχε θάρρος καὶ τὸν πρακτικὸν ἐκείνου νοῦν, δι' οὗ κατορθοῦνται πολλὰ. Οὕτως ἔχασεν οὐχὶ ὀλίγας εὐκαιρίας ἐν τῷ πολιτικῷ αὐτοῦ σταδίῳ.

Ἦτο ἐπίμονος, ἐξάπτετο καὶ ἐκυριεύετο ὑπὸ τῆς φιλοδοξίας νὰ φανῇ ὠφέλιμος, νὰ διαπρέψῃ καὶ, ἔνεκα τῶν ἐφέσεων τούτων ἰδίως, ἐδυνήθη ἐν τῇ παραφορᾷ τῆς εὐγένους ἐξάψεως του, νὰ πράξῃ διαβήματα ἀντάξια τοῦ τολμηροτάτου τῶν πολιτευομένων καὶ νὰ εἴνε ἐκ τῶν μάλιστα δρώντων τῶν ριζοσπαστῶν τῆς Ἑπτανήσου.

Ἔσχε δὲ καὶ τὸ δυστήχημα νὰ χάσῃ τέκνα πολύτιμα, ἐν οἷς, κατὰ τῷ 1879, τὸν Ἰούλιον, μετὰ δεκαετίαν μελέτης τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης εἰς Ἀθήνας καὶ Παρίσιους.

Ὅμως ἂν καὶ σκληρότατα πολλάκις δοκιμασθεὶς οὐδόλως ἐμεμφυμοίρησεν ἀλλὰ μετὰ ὄντως χριστιανικῆς καρτερίας τὰ καίρια ἐκεῖνα τραύματα ὑπέστη καὶ φιλοσοφῶν παρέτῃρει τὸ ἀγχίστροφον τῆς τύχης, οὐδ' ἐταπεινοῦτο εἰς τὰς ἀμειλίκτους αὐτῆς καταδρομάς.

Εν Ζακύνθῳ τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1934
ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΥ
 ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
 ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΞΟΥΡΙΟΥ